Wymagania edukacyjne z geografii w klasie VII na rok 2026/2027

1. Podstawy geografii

• przedstawia podział nauk geograficznych
• przedstawia różnice między geografią fizyczną a geografią społeczno-ekonomiczną
• wyjaśnia znaczenie terminów: *siatka geograficzna*, *południk*, *równoleżnik*, *zwrotnik*, *długość geograficzna*,
• odczytuje wartości długości i szerokości geograficznej zwrotników, kół podbiegunowych oraz biegunów
• wskazuje obiekty na mapie na podstawie podanych współrzędnych geograficznych
• oblicza odległość (rozciągłość) między dwoma punktami na mapie
• wyjaśnia różnice między siatką kartograficzną a siatką geograficzną
• oblicza skalę mapy na podstawie odległości między obiektami przedstawionymi na mapie i w terenie • wyjaśnia znaczenie terminów: *wysokość względna*, *wysokość bezwzględna*, *poziomica*, *mapa hipsometryczna*
• wymienia i charakteryzuje metody przedstawiania zjawisk na mapach
• odczytuje z map informacje przedstawione za pomocą różnych metod kartograficznych
• przedstawia podział map ze względu na treść, skalę i przeznaczenie

2. Środowisko przyrodnicze Polski

• wskazuje na mapie granicę między Europą a Azją
• określa położenie fizycznogeograficzne i polityczne Polski
• odczytuje współrzędne geograficzne wybranych punktów na mapie Polski i Europy
• oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową Polski
• wskazuje na mapie przebieg granic Polski (w tym morskich wód wewnętrznych)
• omawia najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej obszaru Polski
• przedstawia wpływ ruchów górotwórczych w Europie na ukształtowanie powierzchni Polski
• wyjaśnia, na czym polegają ruchy górotwórcze
• podaje przykłady różnych typów gór i wskazuje je na mapie
• przedstawia wpływ ruchów górotwórczych w Europie na ukształtowanie powierzchni Polski
• wyjaśnia znaczenie terminów: *krajobraz polodowcowy*, *rzeźba polodowcowa (glacjalna)*
• przedstawia proces powstawania lodowców
• omawia zlodowacenia, które wystąpiły na obszarze Polski
• charakteryzuje działalność rzeźbotwórczą lądolodu i lodowców górskich na obszarze Polski
• wymienia formy terenu utworzone na obszarze Polski przez lądolód skandynawski
• charakteryzuje pasy rzeźby terenu Polski
omawia występowanie głównych skał w Polsce
• wskazuje na mapie rozmieszczenie głównych rodzajów surowców mineralnych Polski
• omawia znaczenie gospodarcze wybranych surowców mineralnych
• charakteryzuje główne czynniki kształtujące klimat Polski na tle Europy
• omawia wpływ głównych mas powietrza na klimat i pogodę w Polsce
• charakteryzuje elementy klimatu Polski (m.in. temperaturę powierza, opady i wiatry) oraz długość okresu wegetacyjnego
• analizuje zróżnicowanie klimatyczne Polski na podstawie klimatogramów sporządzonych dla wybranych stacji meteorologicznych
• wyjaśnia wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę
• wyjaśnia znaczenie terminów: *źródło, rzeka główna, dopływ, system rzeczny, dorzecze, zlewisko, ujście deltowe, ujście lejkowate*
• wskazuje na mapie główne rzeki Europy
• charakteryzuje systemy rzeczne Wisły i Odry i porównuje je z wybranymi systemami rzecznymi w Europie
• opisuje przyrodnicze i gospodarcze znaczenie rzek w Polsce
• wyjaśnia znaczenie terminów: *gleba*, *czynniki glebotwórcze*, *procesy glebotwórcze*, *profil glebowy*
• wyróżnia najważniejsze cechy gleby brunatnej, bielicowej, czarnoziemu, mady i rędziny na podstawie profilów glebowy

• rozróżnia główne rodzaje lasów w Polsce (na podstawie filmu, ilustracji lub w terenie)
• omawia przyrodnicze i gospodarcze funkcje lasów
• wymienia formy ochrony przyrody w Polsce
• charakteryzuje wybrane parki narodowe w Polsce
• podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody występujących na obszarze regionu, w którym mieszka
• wymienia przykłady chronionych gatunków roślin i zwierząt w Polsce

3. Ludność i urbanizacja w Polsce

• omawia najważniejsze zmiany na mapie politycznej Europy w drugiej połowie XX w.
• określa położenie polityczne Polski
• wskazuje na mapie państwa Europy i podaje ich stolice
• omawia podział administracyjny Polski
• podaje nazwy województw i ich stolic oraz wskazuje je na mapie
• wyjaśnia znaczenie terminów: *demografia*, *przyrost naturalny*, *współczynnik przyrostu naturalnego*, *wyż demograficzny*, *niż demograficzny*
• charakteryzuje zmiany liczby ludności Polski i Europy po 1945 r. na podstawie danych statystycznych i map
• charakteryzuje przyrost naturalny ludności Polski na tle Europy
• charakteryzuje strukturę płci i wieku ludności Polski na podstawie piramidy płci i wieku
• wymienia konsekwencje starzenia się polskiego społeczeństwa
• wymienia czynniki wpływające na nierównomierne rozmieszczenie ludności w Polsce
• wyjaśnia zróżnicowanie gęstości zaludnienia na obszarze Polski na podstawie map tematycznych
• wyjaśnia terminy: *migracje*, *imigracja*, *emigracja*, *saldo migracji*, *współczynnik salda migracji*, *przyrost rzeczywisty*, *współczynnik przyrostu rzeczywistego*
• analizuje kierunki migracji z Polski i do Polski, a następnie wyciąga wnioski
• wymienia główne skupiska mniejszości narodowych w Polsce i wskazuje je na mapie
• charakteryzuje społeczności etniczne w Polsce
• omawia podział gospodarki na sektory i wykazuje ich znaczenie w rozwoju społeczno-gospodarczym państwa
• porównuje zmiany w strukturze zatrudnienia w Polsce w XX i XXI w. na podstawie danych statystycznych
• podaje przyczyny i skutki bezrobocia w Polsce
• wyjaśnia znaczenie terminu *miasto*
• omawia funkcje miast
• omawia problemy mieszkańców dużych miast
• wyjaśnia znaczenie terminów: *urbanizacja*, *wskaźnik urbanizacji*, *aglomeracja monocentryczna*, *aglomeracja policentryczna* (*konurbacja)*
• wskazuje na mapie największe miasta w Polsce
• wymienia typy zespołów miejskich i podaje ich przykłady w Polsce

4. Rolnictwo i przemysł Polski

• opisuje przyrodnicze i pozaprzyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa w Polsce
• wymienia nazwy regionów rolniczych w Polsce o najkorzystniejszych warunkach do produkcji rolnej i wskazuje je na mapie
• omawia korzyści, szanse i zagrożenia dla polskiego rolnictwa wynikające z członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej
• podaje przyczyny zróżnicowania w rozmieszczeniu wybranych upraw (pszenicy, ziemniaków, buraków cukrowych) w Polsce
• wskazuje główne rejony warzywnictwa i sadownictwa w Polsce
• porównuje produkcję roślinną w Polsce z produkcją w innych krajach Europy
• wyjaśnia znaczenie terminów: *hodowla, pogłowie*
• przedstawia znaczenie gospodarcze hodowli zwierząt
• wymienia przyczyny zróżnicowania w rozmieszczeniu hodowli bydła i trzody chlewnej w Polsce
• przedstawia przemysł jako sektor gospodarki i omawia jego rolę w rozwoju społeczno- gospodarczym kraju
• rozróżnia główne działy przemysłu

• omawia rozwój przemysłu w Polsce po II wojnie światowej
• omawia przyczyny i skutki restrukturyzacji polskiego przemysłu
• charakteryzuje strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce wg rodzajów elektrowni źródeł na tle wybranych krajów Europy
• omawia wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w Polsce
• wymienia i wskazuje na mapie największe porty morskie w Polsce
• przedstawia sytuację polskiego rybołówstwa oraz przemysłu stoczniowego
• ocenia możliwości rozwoju gospodarki morskiej w Polsce

5. Usługi w Polsce

• omawia zróżnicowanie usług w Polsce i ich rolę w rozwoju gospodarki
• omawia rodzaje transportu lądowego w Polsce
• omawia gęstość dróg kołowych i autostrad w Polsce
• charakteryzuje na podstawie mapy sieć kolejową w Polsce
• ocenia znaczenie transportu lądowego dla jakości życia mieszkańców i rozwoju gospodarczego naszego kraju
• ocenia znaczenie transportu wodnego (morskiego i śródlądowego) dla jakości życia mieszkańców i rozwoju gospodarczego naszego kraju
• wskazuje na mapie porty lotnicze
• dokonuje podziału turystyki
• charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski
• wyjaśnia znaczenie turystyki dla gospodarki kraju
• charakteryzuje wybrane polskie obiekty z *Listy UNESCO* i wskazuje je na mapie
• charakteryzuje bilans handlu zagranicznego Polski
• wymienia kraje będące głównymi partnerami handlowymi Polski
• podaje przykłady sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej

6. Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego Polski

• omawia różne rodzaje zanieczyszczeń i ich wpływ na środowisko przyrodnicze
• omawia na podstawie schematu przyczyny emisji gazów cieplarnianych i powstawania kwaśnych opadów
• analizuje stan zanieczyszczenia wód śródlądowych na podstawie mapy tematycznej
• omawia skutki zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego i ich wpływ na zachowanie walorów dziedzictwa przyrodniczego we własnym regionie

7. Relacje między elementami środowiska geograficznego

• opisuje zjawisko powodzi
• wskazuje na mapie Polski Dolny Śląsk oraz Małopolskę jako przykłady obszarów zagrożonych powodzią
• przedstawia największe powodzie w historii Polski i ich skutki
• określa rolę sztucznych zbiorników wodnych w Polsce w systemie ochrony przeciwpowodziowej
analizuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające produkcji energii ze źródeł nieodnawialnych i odnawialnych lub ograniczające tę produkcję
• analizuje dane statystyczne dotyczące liczby farm wiatrowych w województwach łódzkim i pomorskim
• identyfikuje związki między rozwojem dużych miast a zmianami w strefach podmiejskich w zakresie użytkowania i zagospodarowania terenu oraz stylu zabudowy na przykładzie obszarów metropolitalnych Warszawy i Krakowa
• określa wpływ migracji na strukturę wieku ludności wiejskiej na przykładach wybranych gmin województw zachodniopomorskiego i podlaskiego
• porównuje cechy gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej
• wyjaśnia znaczenie terminów: *centra logistyczne*, *spedycja*
• omawia sieć autostrad i dróg ekspresowych na podstawie mapy
• identyfikuje związki między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta
• określa wpływ walorów przyrodniczych wybrzeża Bałtyku na rozwój turystyki na tym obszarze

• określa wpływ dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tym obszarze
• analizuje dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego nad Morzem Bałtyckim i w Krakowie

8. Mój region i moja mała ojczyzna

• wskazuje położenie swojego regionu geograficznego na mapie Polski
• charakteryzuje środowisko przyrodnicze własnego regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych
• projektuje trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie na podstawie różnych źródeł informacji oraz własnych obserwacji terenowych
• dyskutuje na temat form współpracy między własnym regionem a partnerskimi regionami zagranicznymi, w tym z euroregionami
• przedstawia na przykładach osiągnięcia Polaków związanych z regionem w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego
• przedstawia w dowolnej formie atrakcyjność małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania i rozwoju określonej działalności gospodarczej na podstawie informacji wyszukanych w różnych źródłach
• projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności

Maria Maciak
Nauczyciel geografii